

HAIM BREZIS – unul dintre marii matematicieni contemporani

Sunt convins că puțini dintre dvs., stimați cititori, ați auzit de Haim Brezis. În afara lumii matematicii numele lui nu circula, matematicienii fiind maeștrii unui domeniu abstract și puțin accesibil publicului larg. De aici și relativul anonim al matematicienilor. Chiar prof. Brezis se indignează, într-un interviu publicat în „Jerusalem Post”, că unul dintre marii matematicieni din Israel, dar și din lume, Hilel Furstenberg (71), profesor emeritus la Universitatea Ebraică din Ierusalim, care a făcut Alia în 1965, cu un doctorat luat la Princeton - când a fost propus pentru Premiul „Wolf” în matematică (un prestigios premiu internațional) -, presa israeliană nu a scris un rând!

Cine este, însă, Haim Brezis? „M-am născut în 1944, în Polonia, când părinții mei se ascundeau de nașiți într-un mic sătuc, după ce se căsătoriseră în timpul războiului. Am petrecut primele luni de viață într-un mic bordei”. Apoi au izbutit cu toții să emigreze la Paris. Haim Brezis este singurul „visiting mathematician professor” la „Tehnonion”-ul din Haifa. (Interesant este

că Haim mai are doi frați - unul e medic primar la Centrul medical al Spitalului Hadassah, celălalt e filosof, dar ambii au titlul de „distinguished professor”). Haim Brezis are trei doctorate onorifice de la universități din China și, deși centrul cercetărilor și cursurilor sale e la Paris, predă ca „distinguished visiting professor” și la Rutgers University din New Jersey. Totodată, este membru al Academiei Naționale de Știință din Franța și din Statele Unite. Haim Brezis este ortodox modern și poartă chipa. El a criticat recent faptul că, dacă specialiștii israelieni excelează în fizică și biologie, școala de matematică din Israel e practic inexistentă. Și face o observație interesantă: în matematică, spune Haim Brezis, vârsta dezvoltării talentului e între 17 și 23 de ani, adică vârsta la care tinerii israelieni sunt în armată. Dar, spune Brezis, dacă în Israel pentru muzicienii talentați și sportivii de performanță se acordă scutire de serviciu militar, de ce nu s-ar acorda aceeași scutire și pentru tinerii cu aptitudini științifice deosebite?

Un software care cunoaște perfect engleza

În revista „Business Week”, a apărut un articol entuziast despre programul de computer (software) creat în Israel pentru a stiliza traducerile în engleză. Entuziasmul reporterului american se pare că se inspiră din cel al utilizatorilor acestui software creat de o firmă din Tel Aviv, care și-a luat ciudatul nume de „White Smoke” (fum alb). Există în toate țările, în Israel, ca și la noi și oriunde în lume, unde vorbitorii de engleză nu sunt nativi în această limbă, o nevoie permanentă pentru a redacta texte în engleză. De la notari, avocați și comercianți până la cadre universitare și cercetători.

Care e avantajul programului „White Smoke”? O dată scris textul în engleză - câtă engleză știe autorul lui -, acesta face un clic pe text și într-o clipă întreg materialul apare stilizat într-o engleză sau americană perfectă. Programul „White Smoke” a fost lansat acum un an și jumătate în Israel, dar acum a început să fie vândut cu succes și în Statele Unite, unde sunt foarte mulți oameni care au emigrat, au studiat acolo engleza și o folosesc zilnic, dar nu o stăpânesc perfect. Unul dintre creatorii programului, Ovil Brenner, declară că, în anii următori, firma se va orienta spre cele două piețe mari utilizatoare de engleză: China și India. Deși Internetul devine din ce în ce mai puțin anglocentric, engleza e totuși limba folosită cu precădere și Ovil Brenner speră că programul israelian va ajuta miliarde de oameni să se înțeleagă mai bine.

JACQUES STERN – medalia de aur a C.N.R.S. - Franța

Când ne referim la coduri secrete, avem imediat imaginea luptei pentru descifrarea cifrurilor militare din timpul celui de-al doilea război mondial, de partea britanicilor lucrând pe vremea aceea câțiva dintre cei mai mari matematicieni ai Angliei, printre care și A. Turing. Fiindcă știința codurilor e o specialitate a matematicienilor. Iar Jacques Stern e doctor în matematică, șeful Departamentului de Informatică al Școlii Normale Superioare.

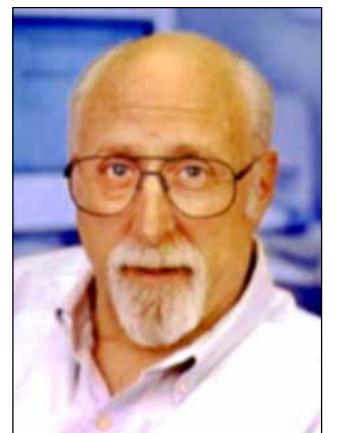
Deși suntem în vreme de pace, criptologia a căpătat în ultimii ani o mare importanță, mai ales în tranzațiile financiare care se fac pe Internet. De altfel - se amuză să observe J. Stern -, aproape fiecare are asupra lui două codificatoare: cartela SIM din telefonul mobil și cardul de credit. Stern nu poate nici el să explice pentru public cum funcționează criptarea

Cea mai înaltă distincție științifică franceză este Medalia de Aur decernată de C.N.R.S. (Consiliul Național al Cercetării Științifice). Anul acesta, ea a fost atribuită lui Jacques Stern, matematician, expert în criptologie, știința codării și decodării sau știința codurilor secrete.

informațiilor și mesajelor, mulțumindu-se să spună, zâmbind, că se folosesc capitole foarte dificil de înțeles ale matematicii. După cum spune el, funcționarea unui reactor nuclear poate fi explicată în trei pagini, dar e nevoie de zece pagini pentru a explica principiile criptologiei asimetrică cu cheie publică. (Aceste „chei publice” au apărut în anii '70 și permit ca doi indivizi să schimbe între ei mesaje cifrate pe Internet - ele sunt printre cele mai simple moduri de codare!).

În vârstă de 57 de ani, Jacques Stern a fost la bază logician (se ocupa cu logica matematică) și de 27 de ani a trecut la criptologie. El este autorul unei serii de lucrări teoretice asupra criptării și al unei cărți de popularizare: „Știința secretului”. În ultimii ani, J. Stern a mai fost distins cu Premiul „Carnot” al Academiei de Științe franceze și cu Medalia de Argint a C.N.R.S.

WALT MOSSBERG – unul dintre cei mai influenți ziaristi americani din informatică

„Wall Street Journal” are un tiraj de peste un milion de exemplare și e, fără îndoială, cel mai important cotidian economic din Statele Unite, dar e citit și în toate cabinetele de manageri din lume. Walt Mossberg și-a început cariera la „Wall Street Journal” în 1970, ca reporter. Timp de 18 ani, a scris despre evenimente politice interne și externe. Acum e unul dintre cei mai cunoscuți comentatori americani din domeniul tehnologiei.

Revista „Newsweek” îl caracterizează ca fiind „cel mai puternic arbitru al gusturilor consumatorilor în lumea computerelor de azi”. Revista „Time” (patru milioane de exemplare) scrie despre W. Mossberg că e „ziaristul cu cea mai mare influență în lumea computerelor”. „Washington Post” îl numește: „unul dintre cei mai puternici oameni din lumea computerelor”. În 1999, W. Mossberg a fost distins cu Premiul „Loeb” pentru comentariile sale, fiind singurul ziarist din domeniul tehnologiei care a luat acest prestigios premiu. Între 1995-2001, timp de șapte ani la rând, el a fost ales „cel mai influent ziarist care scrie despre computere”, în clasamentul anual al revistei „Marketing Magazine”. În 2001, a primit un premiu cu un titlu interesant: „National Headliner Award” - premiul pentru cel care scrie cele mai bune articole de pagina întâi.

Walt Mossberg mai are câteva rubrici despre tehnologie, dar cea consacrată inteligenței artificiale apare în „Wall Street Journal” în fiecare joi, din 1991!

O pagină din istoria științei

„MESSERSCHMITT 262”, primul avion cu reacție din lume

„Messerschmitt 262” a fost un avion care a produs o revoluție în tehnica zborului, revoluție care stă la baza flotelor civile și militare care străbat acum cerul: a fost primul avion cu motoare cu reacție, primul avion de vânătoare fără elice. Apariția lui, mai ales pe Frontul de Vest, l-a luat prin surprindere pe piloții americani și englezi, și fiindcă era ceva nemaivăzut și fiindcă dispunea de o viteză și o manevrabilitate superioare față de tot ce exista atunci.

Tehnologia cea mai înaltă s-a amestecat cu cruzimea cea mai cumplită a SS

Curând aliații i-au venit de hac, descoperind punctul lui slab: avea un rezervor prea mic și nu se putea îndepărta mult de bază, așa că acolo unde apărea, era pe aproape și aeroportul, care era descoperit ușor și piloții americani zburau toată ziua deasupra lui atacând reactorul M262 la decolare, când încă nu avea viteza lui uimitoare. M262 a intrat în istoria aviației, câteva exemplare originale mai sunt păstrate la Muzeul Smithsonian și la câteva alte muzee ale aviației din lume. Recent, un grup de ingineri americani au construit, prin

Dar cine mai știe, azi, că în lagărul de la Gusen-2, fabricarea lui M262 a făcut 50.000 de morți?

muncă voluntară, un exemplar din M262, finanțat pentru partea de materiale de EADS, cu două milioane de dolari. EADS este un conglomerat european de aviație, al doilea în lume, care include și fostele fabrici Messerschmitt. Cu prilejul prezentării către presă a acestui model, un ziarist curios a scormonit puțin în istoria avionului M262 și a publicat un reportaj care a făcut ocolul presei internaționale. Un reportaj lung și detaliat, din care vom rezuma în rândurile următoare.

Gusen e un mic și liniștit orășel din Austria.

Iadul de la Gusen

Aici a funcționat unul dintre cele mai cumplite lagăre de exterminare - exterminare prin muncă, foamă și crimă. La Gusen-2, cuptoarele au ars până la 3 mai 1945. La Gusen, era fabricat M262. Din 70.000 de deținuți care au trecut pe acolo, numai ultimii 20.000, eliberați de americani la 5 mai 1945, au supraviețuit. În ierarhia SS, lagărele erau de 5 grade. Gradul 1, cel mai puțin groaznic, era... Dachau. Auschwitz era doar de gradul 2. Mauthausen și Gusen erau gradul 3, iar Gusen-2, unde s-a fabricat M262, era gradul 5 - „iadul iadurilor”, cum îl numește un supraviețuitor. Recordul de supraviețuire era de șapte luni. În mod curent, nu depășea două luni.

Prizonierii au săpat în stâncă o hală de 50.000 m.p., în care erau produse avioanele. Gianfranco Maria, un prizonier italian, își amintește: „Am fost pus la lucru într-un grup care căra saci de ciment, de câte 50 kg, de la camioane. Cu mine în grupă erau cinci sau șase evrei. La vremea aceea eu eram capabil să ridic saci, dar evreii erau în vârstă, unul era chirurg, altul - pictor, altul - profesor. Ei nu aveau experiența muncii fizice. Era teribil. Au fost uciși”. La Gusen-2, cea mai mică slăbiciune însemna împușcarea, cea mai mică insubordonare - înecarea cu capul în jos în latrina colectivă. Se lucra în trei schimburi și chiar după sinuciderea lui Hitler, la 30 aprilie, lucrul a continuat fără repaus. În 2 mai, SS-iștii au executat grupurile de comando ale deținuților care lucrau la crematoriile și au fugit... În total, au fost fabricate circa 1.400 de avioane din care Luftwaffe a preluat doar 900.

După război, americanii au ambalat toate aparatele rămase și toate liniile de fabricație ale aparatului M262 și le-au trimis în Statele Unite. Experiența lui Willy Messerschmitt a fost folosită din plin la construirea primelor avioane cu reacție din S.U.A. Cât despre Willy Messerschmitt, el a fost condamnat pentru folosirea muncii forțate, a ieșit după doi ani din închisoare, a redevenit unul dintre primii constructori europeni de avioane și a murit bogat și liniștit.

La Gusen, sute de plăci individuale amintesc de numele celor morți acolo. Doar una singură, în ivrit, e pusă în memoria miilor de evrei care au murit în acel lagăr.

Am publicat acest articol în pagina de știință, fiindcă avionul M262 va rămâne în istoria aviației și în cea a marilor invenții care au schimbat civilizația secolului XX. Numele lui Willy Messerschmitt, un inginer de geniu, a rămas celebru. Dar, în aceeași măsură, vrem să contribuim, la fel ca multe alte ziare din lume, la amintirea zecilor de mii de morți anonimi, printre care mii de evrei, care au pierit ca preț al gloriei tehnologiei germane.

Pagină realizată de ANDREI BANC